

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Petra Hübnera a soudců JUDr. Ivy Březinové a Mgr. Martina Jachury v právní věci žalobce: M. K., nar. bytem, zast. JUDr. Janem Pavlokem, advokátem se sídlem Praha 1, Na Příkopě 391/7, proti žalovanému: Česká republika – Ministerstvo spravedlnosti, se sídlem Praha 2, Vyšehradská č. 16, o zadostiučinění ve výši 445.200,- Kč s přísl., k odvolání obou účastníků proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 12.2.2008, č.j. 21C 175/2007-34,

t a k t o :

I/ Rozsudek soudu I. stupně se v napadených výrocích II/, III/ a IV/ **potvrzuje**.

II/ Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů odvolacího řízení.

O d ů v o d n ě n í

Napadeným rozsudkem soud I. stupně pod bodem I/ zamítl žalobu, aby žalovaný byl povinen zaplatit žalobci 9,5% úrok z prodlení z částky 445.200,- Kč za dobu od 8.1.2007 do 30.6.2007 a 9,75% úrok z prodlení z částky 445.200,- Kč za dobu od 1.7.2007 do 8.7.2007, dále výrokem pod bodem II/ zamítl žalobu co do částky 367.200,- Kč s příslušenstvím, výrokem III/ uložil žalovanému povinnost zaplatit žalobci 78.000,- Kč spolu s úroky z prodlení specifikovanými v tomto výroku a konečně výrokem IV/ uložil žalovanému povinnost zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 25.894,40 Kč k rukám právního zástupce žalobce do tří dnů od právní moci rozsudku.

Rozhodl tak o žalobě, na základě které se žalobce domáhal částky 445.200,- Kč z titulu poskytnutí přiměřeného zadostiučinění dle zák.č. 82/1998 Sb., když tuto částku považoval za odpovídající nemajetkové újmě, která mu vznikla nepřiměřenou délkou řízení, jež je vedeno u Okresního soudu v Pardubicích pod sp.zn. 9C 131/88 a následně u Okresního soudu v Chrudimi pod sp.zn. 4C 125/95, když toto řízení dosud není pravomocně skončeno.

Žalovaný navrhl zamítnutí žaloby s tím, že před podáním žaloby přiznal žalobci částku 162.000,- Kč, kterou považuje za zcela přiměřenou konkrétním okolnostem případu, neboť při stanovení této částky zohlednil kritéria uvedená v § 31a zák. č. 82/1998 Sb. Odkazoval především na judikaturu Evropského soudu pro lidská práva, zejména rozhodnutí ve věci Apicella proti Itálii ze dne 29.3.2006.

Soud I. stupně po provedeném dokazování především obsahem spisu Okresního soudu v Chrudimi sp.zn. 4C 125/95, který byl původně veden u Okresního soudu v Pardubicích pod sp.zn. 9C 131/88, a dalšími listinami zjistil, že dne 24.11.1988 bylo před rozhodčí komisí zahájeno řízení o odškodnění pracovního úrazu žalobce. Následně dne 3.5.1988 došlo k postoupení návrhu Okresnímu soudu v Pardubicích, kde věc byla vedena pod sp.zn. 9C 131/88, poté byla postoupena Okresnímu soudu v Chrudimi, kde byla nadále vedena pod sp.zn. 4C 125/95. V průběhu tohoto řízení proběhla řada soudních jednání a v rámci řízení byly vypracovány tři znalecké posudky. Ve věci bylo opakovaně rozhodováno soudy I. i II. stupně; v průběhu řízení (konkrétně v březnu 1999) došlo k přerušení ze zákona, a to v důsledku prohlášení konkurzu na majetek žalované společnosti – Továrny mlýnských strojů, a.s. Protože konkurzní řízení nebylo dosud skončeno, nebylo skončeno ani řízení v uvedené právní věci žalobce. V mezidobí – v důsledku prohlášení konkurzu – podal žalobce žalobu na určení pravosti své pohledávky, pravost pohledávky byla v tomto řízení žalobci pravomocně přiznána co do částky 150.320,- Kč a co do částky 630.905,- Kč byla zamítnuta. Proti takovémuto pravomocnému rozhodnutí Vrchního soudu v Praze podal žalobce dovolání, o kterém doposud nebylo rozhodnuto. V průběhu samotného nalézacího řízení docházelo k určitým časovým prodlevám při vyřizování věci, kdy v některých obdobích věc nebyla vyřizována zcela plynule. Během vedeného řízení podával žalobce stížnosti předsedovi soudu, jimiž se domáhal toho, aby v řízení bylo plynule pokračováno. Tyto stížnosti se týkaly jak původního nalézacího řízení, tak i řízení konkurzního a incidenční žaloby. V lednu 2007 se žalobce se svým požadavkem na náhradu nemajetkové újmy obrátil na Ministerstvo spravedlnosti ČR, které konstatovalo porušení žalobcova práva na rozhodnutí věci v přiměřené lhůtě a přiznalo žalobci odškodnění ve výši 162.000,- Kč, kterou považovalo za odpovídající všem kritériím stanoveným zákonem č. 82/1998 Sb. s přihlédnutím k příslušné judikatuře Evropského soudu pro lidská práva.

Soud I. stupně pak s odkazem na příslušná ustanovení zák.č. 82/1998 Sb. zohlednil všechna podstatná kritéria pro přiznání nemajetkové újmy, a to celkovou délku řízení, složitost řízení, jednání poškozeného, tj. zda přispěl k průtahům v řízení a zda využil dostupných prostředků způsobilých odstranit průtahy v řízení, jakož i k postupu soudu během řízení a k významu předmětu řízení pro žalobce. Dále odkázal na judikaturu Evropského soudu pro lidská práva, zejména pak na případ Hezká proti ČR, jakož i na případ Apicella proti Itálii, dále přihlédl k tomu, že žalobce byl v průběhu nalézacího řízení vedeného u Okresního soudu v Chrudimi částečně odškodněn, a to ve výši 70.000,- Kč, a uzavřel, že všem rozhodným kritériím odpovídá celkové odškodnění ve výši 240.000,- Kč, představující částku přibližně 9.600,- EURO při současném kurzu 25,- Kč za 1 EURO. Soud konstatoval, že ze strany žalovaného již byla žalobci vyplacena částka 162.000,- Kč, a dospěl k závěru, že v tomto řízení je důvodné žalobci přiznat ještě částku 78.000,- Kč. Přihlédl k výsledku sporu Hezká proti ČR, kde v obdobné věci bylo poškozené vyplaceno zadostiučinění 13.000,- EURO, na druhou stranu však přihlédl i k rozhodnutí ve věci Apicella proti Itálii ze dne 29.3.2006, ze kterého vyplývá, že ESLP plně akceptuje, že částky přiznávané na vnitrostátní úrovni mohou být nižší než částky přiznávané na základě čl. 41 Úmluvy, zohlednil životní úroveň v ČR a další shora uvedená kritéria, podrobně vyložil, kterými úvahami se při rozhodování řídil, a rozhodl tak, jak shora uvedeno. Zamítavý výrok

co do příslušenství pak odůvodnil dle § 15 zák.č. 82/1998 Sb., když odškodnění lze přiznat až ode dne marného uplynutí šestiměsíční lhůty pro projednání nároku s Ministerstvem spravedlnosti. Tato lhůta uplynula dnem 8.7.2007, proto žalovaný se mohl dostat poprvé do prodlení až dne 9.7.2007. Příslušenství z částky 78.000,- Kč, ve výši stanovené nařízením vlády č. 142/1994 Sb., bylo tak přiznáno od tohoto data. O náhradě nákladů řízení rozhodoval dle § 142 odst. 3 o.s.ř. za situace, kdy žalobce měl ve věci úspěch pouze částečný, avšak rozhodnutí záviselo na úvaze soudu; proto přiznal žalobci plnou náhradu nákladů řízení ze soudem přiznané částky 78.000,- Kč.

Rozsudek soudu I. stupně napadli včasným odvoláním oba účastníci.

Žalobce svým odvoláním napadl zamítavý výrok rozsudku co do částky 367.200,- Kč s příslušenstvím (výrok II/) a akcesorický výrok o náhradě nákladů řízení (výrok IV/). Dle jeho názoru soud I. stupně neúplně zjistil skutkový stav věci, neboť neprovedl navržené důkazy k prokázání rozhodných skutečností, dospěl z provedených důkazů k nesprávným skutkovým zjištěním a věc nesprávně právně posoudil. Výši celkové přiznané nemajetkové újmy v částce 240.000,- Kč za průtahy v řízení považuje žalobce s ohledem na judikaturu Evropského soudu pro lidská práva za nepřiměřeně nízkou. Pokud soud I. stupně odkazoval na obdobný případ stěžovatelky Hezké (rozhodnutí ESLP ve věci Hezká proti ČR z 23.5.2006), pak zde ESLP přiznal částku 13.000,- EURO za morální újmu za nepřiměřenou délku řízení, přičemž za rozhodné období považoval 14 let. V této věci rozhodovaly soudy tří stupňů, kdežto ve věci žalobce pouze soudy dvou stupňů, nemůže tak souhlasit se závěrem soudu I. stupně, že v řízení došlo pouze k narušení kontinuity, nikoli k průtahům. Nesouhlasí se snížením částky nemajetkové újmy přiznané žalobci oproti rozhodnutí ve věci Hezká proti ČR s přihlédnutím k rozhodnutí sporu Apicella proti Itálii. Toto rozhodnutí dle názoru žalobce nelze na případ aplikovat, neboť žalobce se musel k uplatnění svého práva nejprve na ESLP obrátit se svou stížností a vynaložit náklady na právní zastoupení. Toto musel učinit vzhledem k neexistenci právní úpravy v České republice. S ohledem na výše uvedené žalobce navrhl, aby odvolací soud změnil rozsudek soudu I. stupně a přiznal žalobci dalších 376.200,- Kč.

Žalovaný svým odvoláním napadl vyhovující výrok III/ o věci samé, jakož i závislý výrok o náhradě nákladů řízení, když nemajetková újma přiznaná nad rámec částky 162.000,- Kč, která byla již žalobci vyplacena, není opodstatněná. Nelze souhlasit s názorem soudu I. stupně, že je třeba přihlížet k přerušení nalézacího řízení z důvodu probíhajícího konkurzu, vyhlášeného na majetek žalovaného v tomto nalézacím řízení. Jde o zákonné přerušování, které nelze dávat k tíži ani žalobci, ani žalovanému. Pokud jde o prodlevy v činnosti zejména krajského soudu, pak nedostatečný počet soudců je dle názoru žalovaného objektivní okolností, jež by neměla jít na vrub státu. Evropský soud pro lidská práva netoleruje zejména obecný stav přetíženosti, který není řešen, ale přechodnou přetíženost je pak možné považovat za objektivní okolnost, která nemůže jít na vrub státu. Otázku přiměřenosti délky řízení v předmetné věci je třeba posoudit v souladu zejména s čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, který jmenovitě zakotvuje právo každého na projednání věci v přiměřené lhůtě, a příslušnou judikaturu ESLP. Z ní kromě jiného plyne, že přiměřenost délky řízení se posuzuje dle okolností případu a s ohledem zejména na složitost věci, chování stěžovatele a jednání příslušných orgánů, jakož i na význam sporu pro stěžovatele. Využití práv žalobce jako účastníka řízení, tedy využívání opravných prostředků, podávání návrhu na doplnění dokazování či námitek vůči vypracovaným znaleckým posudkům sice nemůže být hodnoceno jako ztěžování postupu řízení, nicméně zcela logicky je nepochybné, že se uvedené negativně promítne i do celkové

délky řízení. Pokud se týká podávání návrhů na doplnění dokazování, pak se žalovaný neztotožňuje s názorem soudu I. stupně, že tyto nelze hodnotit jako ztěžování postupu v řízení. Je třeba zohlednit zejména množství důkazního materiálu, potřebu vypracování znaleckých posudků a další návrhy na provedení důkazů, jež byly v řízení před soudem I. stupně podány. Žalovaný má za to, že rozhodnutí ESLP ve věci Hezká proti ČR není v dané věci použitelné, neboť nelze pouze vycházet z obdobnosti kritérií rozhodných pro posouzení věci. Ve věci Hezká proti ČR se jednalo o dva pracovní úrazy, navíc předmětem sporu byla částka mnohem vyšší než v řízení vedeném žalobcem, což dle názoru žalovaného má rovněž vliv na posouzení otázky významu řízení pro žalobce. Při rozhodování o náhradě nákladů řízení měl soud aplikovat § 142 odst. 2 o.s.ř., neboť žalobce si sám určil výši žalované částky, která je zjevně nepřiměřená, proto není důvod aplikovat § 142 odst. 3 o.s.ř. Navrhl proto, aby odvolací soud změnil rozsudek soudu I. stupně v napadeném výroku III/ tak, že žalobu zamítne i co do částky 78.000,- Kč, a dále rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Žalobce nesouhlasil s argumentací žalovaného uvedenou v jeho odvolání, neboť naopak dle čl. 6 Úmluvy je povinností státu zajistit činnost soudů tak, aby byla zabezpečena i ochrana základních lidských práv. Rovněž je zde dána povinnost státu zabezpečit rychlost soudního řízení, když na daný případ je aplikovatelné rozhodnutí Hezká proti ČR, neboť jde o případ zcela obdobný.

Odvolací soud přezkoumal napadené rozhodnutí a řízení mu předcházející dle § 212 a § 212a odst. 1, 2, 3, 5 o.s.ř. a dospěl k závěru, že odvolání obou účastníků nejsou důvodná.

Soud I. stupně si pro své rozhodnutí opatřil dostatečná skutková zjištění a takto zjištěné skutečnosti hodnotil správně i po stránce právní. Pokud žalobce vytýká soudu I. stupně, že neprovedl důkaz jeho účastnickým výsledkem, jde o výtku nedůvodnou, neboť povinností účastníků je vylíčit všechny rozhodující skutečnosti již v žalobě (srov. § 79 odst. 1 o.s.ř.) a výsledkem účastníků nelze tuto povinnost suplovat. Výslech účastníka je jen jedním z řady důkazních prostředků, má povahu důkazu pouze podpůrného a soud tento důkaz může nařídit, jen nelze-li dokazovanou skutečnost prokázat jinak (viz. § 131 odst. 1 o.s.ř.), což v dané věci nenastalo. Soud I. stupně všechny v řízení provedené důkazy, jakož i všechna skutková tvrzení účastníků, hodnotil v souladu s § 132 o.s.ř. a i odůvodnění rozsudku splňuje všechny zákonem stanovené náležitosti ve smyslu § 157 odst. 2 o.s.ř. Soud I. stupně velmi podrobně a detailně rozebral všechny aspekty podstatné pro posouzení požadované nepeněžitě újmy způsobené délkou řízení probíhajícího u Okresního soudu v Chrudimi. Správně zhodnotil, že došlo k nesprávnému úřednímu postupu, a to nevydáním rozhodnutí v přiměřené lhůtě, a rovněž správně zhodnotil, že v řízení nedošlo k průtahům, nýbrž pouze k diskontinuitě v jeho průběhu, když úkony soudů byly prováděny v přiměřených lhůtách, avšak délku sporu způsobilo množství prováděných důkazů a pomalejší činnost soudem ustanovených znalců. Soud I. stupně rovněž správně přihlédl ke skutečnosti, že žalobce se domáhal urychlení rozhodnutí ve své věci a že řízení mělo pro žalobce velký význam vzhledem k tomu, že se domáhal odškodnění svého pracovního úrazu.

Na druhou stranu však soud I. stupně správně zohlednil, že žalobce byl v nalézacím řízení již částečně uspokojen a že v průběhu řízení došlo k jeho přerušení ze zákona v důsledku prohlášení konkurzu na majetek žalovaného v pracovněprávním sporu. Toto přerušení nelze přičítat k tíži ani jedné ze stran tohoto sporu, avšak nelze je ve svém důsledku zcela pominout. Soud I. stupně podrobně vylíčil, proč přihlédl ke sporu Hezká proti ČR, který byl veden u ESLP, a zároveň proč přihlédl k závěrům tohoto soudu,

vysloveným v případě Apicella proti Itálii. Při určení výše nároku postupoval zcela v souladu s § 136 o.s.ř. Základem úvahy soudu o výši plnění bylo zjištění všech rozhodných skutečností, které soudu I. stupně umožnily založit úvahu na určitém kvantitativním posouzení základních souvislostí. Odvolací námitky obou účastníků tak nemohou obstát. Odvolací soud totiž nemá žádný důvod vytknout soudu I. stupně nedostatečnost jeho úvahy o výši přiznaného plnění, neboť jeho úvahy jsou vyloženy zcela konzistentně, vycházejí z provedeného dokazování a hodnotí všechny důkazy, jakož i skutečnosti v řízení zjištěné, a to samostatně a všechny v jejich vzájemné souvislosti. Postup soudu I. stupně hodnotí odvolací soud jako souladný s pravidly logického myšlení a všemi základními logickými zásadami, odpovídající obecně daným místním a časovým poměrům.

Odvolací soud souhlasí s argumentací soudu I. stupně, že na daný případ je aplikovatelné rozhodnutí ESLP ve věci Hezká proti ČR, jakož i rozhodnutí Apicella proti Itálii. Ve sporu Hezká proti ČR bylo požadováno přiměřené zadostiučinění za délku řízení v obdobném sporu, tj. sporu z pracovního úrazu. Dle názoru odvolacího soudu nelze přiznat žalobci takové odškodnění jako ve věci Hezká proti ČR, neboť v onom řízení bylo přiznáno zadostiučinění nemajetkové újmy za průtahy v řízení o náhradě škody za dva pracovní úrazy, kdežto v nalézacím řízení, které vede žalobce u Okresního soudu v Chrudimi, je požadováno odškodnění pouze za jediný pracovní úraz, nároky paní Hezké byly z tohoto titulu daleko vyšší (vzhledem k dopadu neskončeného soudního řízení do její osobnostní sféry) a věc byla z tohoto pohledu obtížnější. Rovněž soud I. stupně správně přihlédl k tomu, že význam řízení pro žalobce byl do určité míry snížen tím, že mu již částečné odškodnění z pracovního úrazu bylo v průběhu řízení vyplaceno. Dále je nutno přihlédnout i k tomu, že žalobce má dle pravomocného rozsudku Vrchního soudu v Praze v incidenčním řízení přiznan nárok co do výše 160.000,- Kč a že spolu s již vyplaceným odškodněním toto činí 230.000,- Kč, takže požadavek na odškodnění nemajetkové újmy o 1,7 násobek převyšující odškodnění z pracovního úrazu je zjevně nepřiměřený. Soud I. stupně rovněž správně přihlédl k rozhodování ve věci Apicella proti Itálii, když skutečnost, že žalobce podal k ESLP stížnost, na této okolnosti nic nemění, neboť řízení o této stížnosti již bylo přerušeno a v důsledku přijetí vnitrostátní právní úpravy musel žalobce požádat žalovaného o přiměřenou nemajetkovou újmu, neboť by v takovém případě nebyl u ESLP se svým nárokem úspěšný. Správnost úvah soudu I. stupně nemohou zvrátit ani námitky žalovaného, neboť odvolací soud se ztotožnil se závěrem soudu I. stupně, kdy považuje celkovou částku přiznaného odškodnění z titulu nemajetkové újmy ve výši 240.000,-Kč za odpovídající všem hlediskům § 31a zák. č.82/1998 Sb.

Ze všech shora uvedených důvodů odvolací soud postupoval dle § 219 o.s.ř. a rozsudek soudu I. stupně jako věcně správný potvrdil, a to včetně výroku o náhradě nákladů řízení. Výše plnění závisela zcela na úvaze soudu ve smyslu § 142 odst. 3 o.s.ř., proto přiznání náhrady nákladů řízení z punkta 78.000,- Kč je zcela na místě za situace, kdy základ nároku žalobce je dán, což ostatně žalovaný nezpochybnil (a žalobci dobrovolně odškodnil část nemajetkové újmy). Výše náhrady nákladů je tak soudem I. stupně stanovena správně.

O náhradě nákladů odvolacího řízení bylo rozhodnuto dle § 224 odst. 1 za použití § 142 odst. 2 o.s.ř., neboť ani jedna ze stran neměla se svým odvoláním ve věci úspěch, ale naopak měla úspěch v odvolacím řízení vyvolaném odvoláním druhé ze stran. Proto soud rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů odvolacího řízení.

Proti tomuto rozsudku **n e n í** dovolání přípustné, ledaže na podkladě dovolání podaného k Nejvyššímu soudu ČR prostřednictvím soudu I. stupně ve lhůtě dvou měsíců ode dne jeho doručení dospěje dovolací soud k závěru, že rozhodnutí ve věci samé má po právní stránce zásadní význam.

V Praze dne 1. července 2008

JUDr. Petr H ü b n e r, v. r.
předseda senátu

Za správnost vyhotovení:
Marta Vyhnalová

